

Language Code : **19**

इस पुस्तिका में 24 मुद्रित पृष्ठ हैं।
This booklet contains 24 Printed pages.

SED-24-II

प्रश्न-पत्र-II / PAPER-II
तिब्बतन भाषा परिशिष्ट
Tibetan Language Supplement
भाग-IV & V / PART-IV & V

मुख्य परीक्षा पुस्तिका संख्या / Main Test Booklet No.

इस परीक्षा पुस्तिका को तब तक न खोलें जब तक कहा न जाए।

Do not open this Test Booklet until you are asked to do so.

इस परीक्षा पुस्तिका के पिछले आवरण (पृष्ठ 23 व 24) पर दिए निर्देशों को ध्यान से पढ़ें।

Read carefully the Instructions on the Back Cover (Page 23 & 24) of this Test Booklet.

मुख्य परीक्षा पुस्तिका कोड / Main Test Booklet Code

E

तिब्बतन में निर्देशों के लिए इस पुस्तिका का पृष्ठ 2 देखें। / FOR INSTRUCTIONS IN TIBETAN SEE PAGE 2 OF THIS BOOKLET.

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

1. यह पुस्तिका मुख्य परीक्षा पुस्तिका की एक परिशिष्ट है, उन परीक्षार्थियों के लिए जो या तो भाग IV (भाषा I) या भाग V (भाषा II) तिब्बतन भाषा में देना चाहते हैं, लेकिन दोनों नहीं।
2. परीक्षार्थी भाग I एवं भाग II या III के उत्तर मुख्य परीक्षा पुस्तिका से दें और भाग IV व V के उत्तर उनके द्वारा चुनी भाषाओं से।
3. अंग्रेजी व हिन्दी भाषा पर प्रश्न मुख्य परीक्षा पुस्तिका में भाग IV व भाग V के अन्तर्गत दिए गए हैं। भाषा परिशिष्टों को आप अलग से माँग सकते हैं।
4. इस पृष्ठ पर विवरण अंकित करने एवं OMR उत्तर पत्र पर निशान लगाने के लिए केवल काले/नीले बॉल पॉइंट पेन का प्रयोग करें।
5. इस भाषा पुस्तिका का संकेत है **E**। यह सुनिश्चित कर लें कि इस भाषा परिशिष्ट पुस्तिका का संकेत, OMR उत्तर पत्र के पृष्ठ-2 एवं मुख्य परीक्षा पुस्तिका पर छपे संकेत से मिलता है। अगर यह भिन्न हो, तो परीक्षार्थी दूसरी भाषा परिशिष्ट परीक्षा पुस्तिका लेने के लिए निरीक्षक को तुरन्त अवगत कराएँ।
6. इस परीक्षा पुस्तिका में दो भाग IV और V हैं, जिनमें 60 वस्तुनिष्ठ प्रश्न हैं, जो प्रत्येक 1 अंक का है :
भाग-IV : भाषा-I (तिब्बतन) (प्र. 91 से प्र. 120)
भाग-V : भाषा-II (तिब्बतन) (प्र. 121 से प्र. 150)
7. भाग-IV में भाषा-I के लिए 30 प्रश्न और भाग-V में भाषा-II के लिए 30 प्रश्न दिए गए हैं। इस परीक्षा पुस्तिका में केवल तिब्बतन भाषा से संबंधित प्रश्न दिए गए हैं। यदि भाषा-I और/या भाषा-II में आपके द्वारा चुनी गई भाषा(एँ) तिब्बतन के अलावा है तो कृपया उस भाषा वाली परीक्षा पुस्तिका माँग लीजिए। जिन भाषाओं के प्रश्नों के उत्तर आप दे रहे हैं वह आवेदन पत्र में चुनी गई भाषाओं से अवश्य मेल खानी चाहिए।
8. परीक्षार्थी भाग-V (भाषा-II) के लिए, भाषा सूची से ऐसी भाषा चुनें जो उनके द्वारा भाषा-I (भाग-IV) में चुनी गई भाषा से भिन्न हो।
9. रफ कार्य परीक्षा पुस्तिका में इस प्रयोजन के लिए दी गई खाली जगह पर ही करें।
10. सभी उत्तर केवल OMR उत्तर पत्र पर ही अंकित करें। अपने उत्तर ध्यानपूर्वक अंकित करें। उत्तर बदलने हेतु श्वेत रंजक का प्रयोग निषिद्ध है।

INSTRUCTIONS FOR CANDIDATES

1. This booklet is a supplement to the Main Test Booklet for those candidates who wish to answer **EITHER** Part IV (Language I) **OR** Part V (Language II) in **TIBETAN** language, but **NOT BOTH**.
2. Candidates are required to answer Part I and Part II **OR** III from the Main Test Booklet and Parts IV and V from the languages chosen by them.
3. Questions on English and Hindi languages for Part IV and Part V have been given in the Main Test Booklet. Language Supplements can be asked for separately.
4. Use **Black/Blue Ball Point Pen only** for writing particulars on this page/ marking responses in the OMR Answer Sheet.
5. The CODE for this Language Booklet is **E**. Make sure that the CODE printed on **Side-2** of the OMR Answer Sheet and on your Main Test Booklet is the same as that on this Language Supplement Test Booklet. In case of discrepancy, the candidate should immediately report the matter to the Invigilator for replacement of the Language Supplement Test Booklet.
6. This Test Booklet has **two** Parts, IV and V, consisting of **60** Objective Type Questions, each carrying 1 mark :
Part-IV : Language-I (Tibetan) (Q. 91 to Q. 120)
Part-V : Language-II (Tibetan) (Q. 121 to Q. 150)
7. Part-IV contains 30 questions for Language-I and Part-V contains 30 questions for Language-II. In this Test Booklet, only questions pertaining to Tibetan language have been given. **In case the language/s you have opted for as Language-I and/or Language-II is a Language other than Tibetan, please ask for a Test Booklet that contains questions on that language. The language being answered must tally with the languages opted for in your Application Form.**
8. **Candidates are required to attempt questions in Part-V (Language-II) in a language other than the one chosen as Language-I (in Part-IV) from the list of languages.**
9. Rough work should be done only in the space provided in the Test Booklet for the same.
10. The answers are to be recorded on the OMR Answer Sheet only. Mark your responses carefully. No whitener is allowed for changing answers.

परीक्षार्थी का नाम (बड़े अक्षरों में) : _____

Name of the Candidate (in Capitals) : _____

अनुक्रमांक : (अंकों में) / Roll Number : in figures _____

: शब्दों में / in words _____

परीक्षा केन्द्र (बड़े अक्षरों में) : _____

Centre of Examination (in Capitals) : _____

परीक्षार्थी के हस्ताक्षर : _____

निरीक्षक के हस्ताक्षर : _____

Candidate's Signature : _____

Invigilator's Signature : _____

Facsimile Signature Stamp of _____

Centre Superintendent : _____

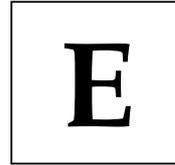

འདྲི་བའི་ལོ་ལྟར་ 24 ལོ་དུ།

འདྲི་བའི་གཞི - II

འདྲི་བའི་གཞི IV དང་ V

(བོད་སྐད་ཁྲིམས་ལུགས་)

རྒྱལ་ཁབ་སྲོད་པར་དོ་སྲོད་ལམ་སྟོན།

(དབྱིན་སྐད་ཐོག་ཡོད་པའི་ལམ་སྟོན་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་བ་གཤམ་གསལ།)

- ༡ ་) འདྲི་བའི་ལོ་ལྟར་སྐད་སྐད་ཀྱི་ཚན་པ་བཞི་བའི་སྐད་ཡིག་དང་བོའམ། ཡང་ན། ཚན་པ་ལྔ་བའི་སྐད་ཡིག་གཉིས་ པ་ཡིན་པ་མ་གཏོགས། ཚན་པ་གཉིས་ཀའི་ཚད་དུ་མིན།
- ༢ ་) རྒྱལ་ཁབ་སྲོད་པར་ཚན་པ་དང་བོ། གཉིས་པ། གསུམ་པའི་ལན་གྱི་དེ་བ་གཙོ་བོ་དེ་དག་ཡིན།
- ༣ ་) དབྱིན་སྐད་དང་ཉིན་རྒྱུ་ ཚན་པ་བཞི་བ་དང་། ལྔ་བ་རྒྱལ་ཁབ་དེ་བའི་གསལ་ལ་ཁ་སྐོང་སྐད་སྐད་ཡིག་གཞན་ཚང་མ་ ལོགས་སུ་ཡོད།
- ༤ ་) ལྷག་ཚ་སྲོན་པོ་ཡི་འབོལ་སྐྱུ་གཤམ་གསལ་དགོས།
- ༥ ་) རྒྱལ་ཁབ་ཐོག་(E) ལྷེ་ཡི་ཁྲིམས་གཏོགས་རྣམས་ཡིད་ལ་དེས་པར་བྱས་ནས་མཐུན་ཐོག་གཉིས་པའི་དཔར་བསྐྱུན་དེ་བ་ དངོས་དེ་ལ་སྐོང་སྐད་སྐད་ ཡིག་དང་གཅིག་མཚུངས་ཡིན། གཤམ་ཉེ་གཅིག་མཚུངས་མེད་ན་ལམ་སྟོན་ཡིག་ཚད་དོད་མ་ པར་བྱས་ཉེ་རང་གི་ཁ་སྐོང་སྐད་སྐད་ལའི་དེ་བ་དེ་ལེན་ དགོས།
- ༦ ་) རྒྱལ་ཁབ་དེ་བའི་ལ་ཚན་པ་བཞི་བ་དང་ལྔ་བ་པོ་མོར་ཡོད། དེ་ལྟར་དུ་ལུ་ཡོད་པར་དེ་བའི་བརྒྱ་ཆ་གཅིག་མེ་ཡོད།
- ༧ ་) རྒྱལ་ཁབ་ཐོག་ཚན་པ་བཞི་བའི་དེ་བ་ ༣༠ ཡོད་པ་དེ་སྐད་ཡིག་དང་བོའི་ཚད་ཡིན། ཚན་པ་ལྔ་བའི་དེ་བ་ ༣༠ ཡོད་པ་དེ་ རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་པའི་ཚད་ཡིན། དེ་མཚོན་དེ་བ་ཚུང་འདྲི་བོད་སྐད་ཁོ་ནའི་ཚད་དུ་ཡིན། གཤམ་སྲིད་ལྟེན་གྱིས་རྒྱལ་ཁབ་ དང་བོ་དང་གཉིས་པ་གང་དུང་བདམས་པ་ཡིན་ན། དེ་རང་གིས་རྒྱལ་ཁབ་པའི་འགོངས་ཐོག་ལྷན་མེད་ན་ཡིག་རྒྱལ་ཁབ་དོ་ དམ་པར་ལམ་སྟོན་གསལ་ལྷུ་དགོས།
- ༨ ་) རྒྱལ་ཁབ་སྲོད་པར་ཚན་པ་ལྔ་བ་ རྒྱལ་ཁབ་ཐོག་གཉིས་པ་ལས་གཞན་རྒྱལ་ཁབ་ཡིག་དང་བོའི་ཚན་པ་བཞི་བ་ནས་འདེམས་དགོས།
- ༩ ་) རིན་མེད་ཚད་ཐོག་སྐད་སྐད་ལ་གཞན་དུ་ཡོད།
- ༡༠ ་) རང་གི་དེ་བའི་ལན་རྣམས་OMRའི་ལན་ཐོག་སྲིད་ནང་འཕྲི་དགོས། འཕྲི་བསུབ་ཚད་དཀར་བསུབ་མེད་སྲོད་མི་ཚོག

ཡིག་ཚན་གྱི་ནང་དུ་མིང་གིས། _____

མིང་གཞུང་ཨང་གྲངས། (ཨང་གི་འདྲི་ཐོག) : _____

མིང་གཞུང་ཨང་གྲངས། (ཡི་གའི་ཐོག) _____

ཡིག་ཚན་དུ་ཡིག་ཚད་གཏོང་ལུ་ལྷུ་གྱི་ཁ་བྱང། _____

_____

རྒྱལ་ཁབ་སྲོད་པའི་མཚན་ཉགས། _____ རོ་དམ་པའི་མཚན་ཉགས། _____

དབྱིན་སྐད་ཡིག་རྒྱལ་ཁབ་དོད་མ་པའི་དམ་སྐྱུ་དང་མཚན་ཉགས། _____

ཡིག་རྒྱུགས་པས་སྡེ་ཚན་བཞི་པ་༼ ༩༡ ནས་ ༡༢༠ ༽ གཞུ་
སྲིད་འདམས་ཡོདན་(Tibetan) བོད་ཡིག་སྐད་ཡིག་དང་ཕོ་
ཁོན་རེད།

Candidates should attempt the
questions from Part-IV (Q No. 91-
120), if they have opted Tibetan
as Language – I only.

PAPER- II ཚན་བ་བཞི་པ། (PART-IV) སྐད་ཡིག་དང་མོ།
 (LANGUAGE-I)
 TIBETAN

ཡིག་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤྲོད་ཚུགས་པའི་ཚུན་ལོ་འདྲི་བ་ ༩ (9) རྣམ་ ༡༢༠ ་ གལ་སྲིད་འདམས་ཡོད་ན།(Tibetan) མོད་ཡིག་སྐད་ཡིག་དང་མོ་ཁོ་ན་རེད།

གཤམ་གསལ་བརྗོད་པ་ལེགས་པར་བསྐྲུགས་ཏེ་འགྲིག་པའི་ལན་མ་ཚོར་བ་འདོམས་དགོས།

། ཡངས་པའི་འཛིག་རྟེན་འདིའི་ཁམས་ཀྱི་ནང་ལ་ང་ཚོའི་འཛམ་གླིང་འདི་རྒྱ་མཚོའི་ནང་གི་རྒྱ་མཚོ་ལྟར་ཆ་ཤིང་ཆུ་ལྟར་འདྲི་བ་རེད། དེ་ནི་བར་སྐྱང་དུ་གནས་པའི་དངོས་གསུགས་རིལ་བུ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཡང་ནམ་མཁའ་སྐྱར་མ་(ཉི་མ)ལ་འཁོར་བཞིན་གནས་ཡོད། རྣམ་མཁའ་སྐྱར་མ་སྟེ་ཉི་མ་སྐྱོར་བ་རྒྱལ་མཁའ་གྱི་གཟའ་སྐྱར་དགུ་ཡོད་པ་ལས་ང་ཚོའི་འཛམ་གླིང་འདི་ཡང་དེའི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་གཟའ་སྐྱར་ཆུང་ཆུང་གསུམ་ཞིག་རེད། ཉི་མ་དང་བར་ཐག་ཉེ་ཤོས་ཀྱི་གཟའ་སྐྱར་གསུམ་པ་དེ་ང་ཚོའི་འཛོ་སྟོན་བྱ་ཡུལ་འཛམ་གླིང་འདི་རེད། འཛམ་བུ་གླིང་ལ་ས་ཡི་གོ་ལ་ཡང་ཟེད། རྒྱ་བའི་སྟེང་ནས་བལྟས་ན་འཛམ་གླིང་འདི་ཤེས་ཀྱི་སྟོ་ལོ་སྟོན་དཀར་ལྗང་བུ་ཞིག་མཚོན་གྱི་ཡོད་པ་རེད། སའི་གོ་ལའི་ངོས་ཀྱི་གསུམ་ཆ་རྒྱུ་ཁོངས་ཡོད་པས་རེད། ས་ཡི་གོ་ལ་སྟོགས་མཐའ་ཡོངས་ནས་རྒྱུང་གིས་བསྐྱོར་ཡོད་པས་དེ་ལ་རྒྱུ་ཁམས་ཟེད། དེ་འཛམ་གླིང་གི་ནམ་མཁའ་མཚོངས་ཀྱི་གི་ལོ་མི་རྟེན་ ༡༠༠ ཡི་མཚོངས་ལ་བྱུང་བ་ཡོད། ས་ཡི་གོ་ལའི་རྒྱུང་གི་ཡོད་ཀྱང་ཡང་གཞོན་གྱིས་མཚོ་རུ་སོང་བ་དེ་ཅམ་གྱི་རྒྱུང་རྣམས་ཡངས་བ་དང་སྲབ་ཏུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པས་མེ་ལྷགས་འཕུར་མདའི་ནང་བསྐྱོད་མཁའ་ཚོས་ཨོག་སི་ཇོ་(oxygen) ཏེ་སྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུང་འབྱེད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚོན་ཡང་དེ་འདྲ་རེད། གཟའ་སྐྱར་རྒྱ་བའི་ནང་མི་འགྲོ་བུ་མཁའ་དང་ཤོས་དེ་ཨ་མི་རི་ཀའི་མི་རིགས་ཤིག་རེད། ཁོང་གི་མིང་ལ་ནིལ་ཨམ་ས་ཚོན་(Neil Armstrong) ཁོང་འཇུལ་སའི་མེ་ལྷགས་འཕུར་མདའ་ཡི་མིང་ལ་ཨེ་པོ་ལོ་ ༡༡ (Apolo-11) ཟེད། ད་ལྟོ་བར་དུ་མེ་ལྷགས་འཕུར་གདའ་རྒྱ་བའི་ནང་གཏོང་བུ་མཁའ་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་བཞེས་གཏོགས་བྱུང་མེད། དེ་དག་ནི། ཨ་ལི་ལྷ་ཏུ་སྟུ། རྒྱ་ནག་དང་རྒྱ་གར་བཅས་བཞེས་ཡིན།

91. མི་རྣམས་མེ་ལྷགས་འཕུར་མདའ་ཡི་འགྲོ་སྐབས་སྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུང་(oxygen)འབྱེད་དགོས་པོན་གང་ཡིན་ནམ།

- (1) གང་ཡིན་ཟེད་ན། འཛམ་གླིང་ནས་གཞོན་མཚོ་མོར་སོང་བ་དེ་ཅམ་གྱི་རྒྱུང་གི་ཡོད་ཏུ་འགྲོ་བས་ཡིན།
- (2) གང་ཡིན་ཟེད་ན། འཛམ་གླིང་ནས་གཞོན་མཚོ་མོར་སོང་བ་དེ་ཅམ་གྱི་རྒྱུང་འབྲུགས་བཅོག་ཏུ་འགྲོ་བས་ཡིན།
- (3) གང་ཡིན་ཟེད་ན། འཛམ་གླིང་ནས་གཞོན་མཚོ་མོར་སོང་བ་དེ་ཅམ་གྱི་རྒྱུང་ཡང་དུ་འགྲོ་བས་ཡིན།
- (4) གང་ཡིན་ཟེད་ན། འཛམ་གླིང་ནས་གཞོན་མཚོ་མོར་སོང་བ་དེ་ཅམ་གྱི་རྒྱུང་གཙང་དུ་འགྲོ་བས་ཡིན།

92. མེ་ལྷགས་འཕུར་མདའ་ཡི་མིང་ལ་ཨེ་པོ་ལོ་ ༡༡ (Apolo-11) ཟེད་མཁའ་དེ་རྒྱལ་ཁབ་གང་ནས་རེད་དམ།

- (1) དེ་ནི་ལྷ་ཏུ་སྟུ་ནས་རེད།
- (2) དེ་ནི་ཨ་བ་རི་ཀ་ནས་རེད།
- (3) དེ་ནི་རྒྱ་གར་ནས་རེད།
- (4) དེ་ནི་ཨ་རི་ནས་རེད།

93. ང་ཚོའི་སྟོན་གནས་འཛམ་གླིང་འདི་ཉི་མ་དང་བར་ཐག་ཉེ་ཤོས་ཀྱི་གཟའ་སྐར་ག་ཚོད་པ་དེ་རེད་དམ།
- (1) འཛམ་གླིང་ནི་ཉི་མ་དང་བར་ཐག་ཉེ་ཤོས་ཀྱི་གཟའ་སྐར་གསུམ་པ་དེ་རེད།
  - (2) འཛམ་གླིང་ནི་ཉི་མ་དང་བར་ཐག་ཉེ་ཤོས་ཀྱི་གཟའ་སྐར་དང་པོ་དེ་རེད།
  - (3) འཛམ་གླིང་ནི་ཉི་མ་དང་བར་ཐག་ཉེ་ཤོས་ཀྱི་གཟའ་སྐར་གཉིས་པ་དེ་རེད།
  - (4) འཛམ་གླིང་ནི་ཉི་མ་དང་བར་ཐག་ཉེ་ཤོས་ཀྱི་གཟའ་སྐར་ལྔ་པ་དེ་རེད།
94. ང་ཚོའི་སྟོན་གནས་འཛམ་གླིང་འདི་གང་ལ་བསྐྱོར་བ་བྱེད་དམ།
- (1) ང་ཚོའི་སྟོན་གནས་འཛམ་གླིང་འདི་རྒྱ་བ་ལ་བསྐྱོར་བ་བརྒྱབ་ཀྱི་རེད།
  - (2) ང་ཚོའི་སྟོན་གནས་འཛམ་གླིང་འདི་གོ་ལ་ལ་བསྐྱོར་བ་བརྒྱབ་ཀྱི་རེད།
  - (3) ང་ཚོའི་སྟོན་གནས་འཛམ་གླིང་འདི་སྐར་མ་མཚོ་རྒྱལ་ལ་བསྐྱོར་བ་བརྒྱབ་ཀྱི་རེད།
  - (4) ང་ཚོའི་སྟོན་གནས་འཛམ་གླིང་འདི་ཉི་མ་ལ་བསྐྱོར་བ་བརྒྱབ་ཀྱི་རེད།
95. འཛམ་གྲུ་གླིང་ལ་མིང་གཞན་གང་ཟེར་རམ།
- (1) འཛམ་གྲུ་གླིང་ལ་མིང་གཞན་ས་ཡི་གོང་གུ་ཡང་ཟེད།
  - (2) འཛམ་གྲུ་གླིང་ལ་མིང་གཞན་ས་ཡི་ཁོར་ཡུག་ཡང་ཟེད།
  - (3) འཛམ་གྲུ་གླིང་ལ་མིང་གཞན་ས་ཡི་གོ་ལ་ཡང་ཟེད།
  - (4) འཛམ་གྲུ་གླིང་ལ་མིང་གཞན་ས་ཡི་སྤེལ་ཡང་ཟེད།
96. འཛམ་གྲུ་གླིང་གི་ནམ་མཁའི་ཐོངས་ཀྱི་རིང་ཚད་ག་ཚོད་ཡོད་དམ།
- (1) འཛམ་གྲུ་གླིང་གི་ནམ་མཁའི་ཐོངས་ཀྱི་རིང་ཚད་ནི་གི་ལོ་མི་ཏར་ ༡༠༠ ཡོད།
  - (2) འཛམ་གྲུ་གླིང་གི་ནམ་མཁའི་ཐོངས་ཀྱི་རིང་ཚད་ནི་གི་ལོ་མི་ཏར་ ༡༠ ཡོད།
  - (3) འཛམ་གྲུ་གླིང་གི་ནམ་མཁའི་ཐོངས་ཀྱི་རིང་ཚད་ནི་གི་ལོ་མི་ཏར་ ༤༠༠༠ ཡོད།
  - (4) འཛམ་གྲུ་གླིང་གི་ནམ་མཁའི་ཐོངས་ཀྱི་རིང་ཚད་ནི་གི་ལོ་མི་ཏར་ ༡༠༠༠ ཡོད།

97. ཡངས་པའི་འཛིག་རྟེན་འདིའི་ཁམས་ཀྱི་ནང་ལ་ང་ཚོའི་སྡོད་གནས་འཛམ་གླིང་འདི་ཆེ་ཚུང་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་དམ།

- (1) འདི་ནི་རྒྱ་མཚོའི་ནང་གི་རི་རྩུབ་ལྟར་གྱི་ཆ་ཤས་ཚུང་ཚུང་ཞིག་ལས་མེད་པ་རེད།
- (2) འདི་ནི་རྒྱ་མཚོའི་ནང་གི་རྩ་ཐིག་ལྟར་གྱི་ཆ་ཤས་ཚུང་ཚུང་ཞིག་ལས་མེད་པ་རེད།
- (3) འདི་ནི་རྒྱ་མཚོའི་ནང་གི་རྩ་རྒྱབས་ལྟར་གྱི་ཆ་ཤས་ཚུང་ཚུང་ཞིག་ལས་མེད་པ་རེད།
- (4) འདི་ནི་རྒྱ་མཚོའི་ནང་གི་གླིང་ཐུན་ལྟར་གྱི་ཆ་ཤས་ཚུང་ཚུང་ཞིག་ལས་མེད་པ་རེད།

98. ང་ཚོའི་སྡོད་གནས་འཛམ་གླིང་འདི་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནམ།

- (1) དེ་ནི་ས་གཞིར་གནས་པའི་དངོས་གཟུགས་རིལ་བུ་ཞིག་ཡིན།
- (2) དེ་ནི་སྐྱོགས་ཀྱན་དུ་བྱུང་པའི་དངོས་གཟུགས་རིལ་བུ་ཞིག་ཡིན།
- (3) དེ་ནི་བར་སྐྱང་དུ་གནས་པའི་དངོས་གཟུགས་རིལ་བུ་ཞིག་ཡིན།
- (4) དེ་ནི་མིའི་སྡོད་གནས་ཀྱི་དངོས་གཟུགས་རིལ་བུ་ཞིག་ཡིན།

99. བློ་མཁུ་ས་འོན་ (Neil Armstrong) ལྷ་རེད། ཁོང་རྒྱལ་ཁབ་གང་ནས་རེད་དམ།

- (1) བློ་མཁུ་ས་འོན་ནི་རྒྱ་མཚོའི་སྤང་འགོ་མཁུ་གི་མི་དང་འོས་དེ་རེད། ཁོང་ལྷ་ཏུ་སྤྱུ་ནས་རེད།
- (2) བློ་མཁུ་ས་འོན་ནི་རྒྱ་བའི་སྤང་འགོ་མཁུ་གི་མི་དང་འོས་དེ་རེད། ཁོང་ཨ་མི་རི་ཀ་ནས་རེད།
- (3) བློ་མཁུ་ས་འོན་ནི་ས་སྤང་སྤང་འགོ་མཁུ་གི་མི་དང་འོས་དེ་རེད། ཁོང་ཨ་མི་རི་ཀ་ནས་རེད།
- (4) བློ་མཁུ་ས་འོན་ནི་བྱུགས་རོམ་སྤང་འགོ་མཁུ་གི་མི་དང་འོས་དེ་རེད། ཁོང་ཨོ་སོ་འ་ལི་ཡ་ནས་རེད།

གཤམ་གསལ་སྒྲིག་ཚིག་ལེགས་པར་བསྐྲུགས་ཏེ་འགྲིག་བའི་ལན་མནོར་བ་འདོམས་དགོས།

། བདེན་པ་དང་གངས་རི་སྤུ་ཐག་རིང་།	། རྩུན་དང་ལུག་གི་མུག་མ་ཐུང་བ་ཡོད།
། བདེ་ལྡན་གཤམ་ཕྱིན་ཡང་།	། སེམས་འཕྲུགས་སློབ་པ་རྒྱས་འགྲོ།
། རྩུན་པ་གང་དུ་ཕྱིན་ཡང་།	། རོ་ལུམ་རྣམ་རྟོག་རྒྱས་འགྲོ།
། ལོ་དུས་འཁོར་བའི་མཚམས་སྤུ།	། སྤྱིད་པའི་ལོ་གསར་སླེབས་ཡོད།
། ཉུགས་དང་རྟེན་འབྲེལ་བཟང་དུས།	། རྩ་བའི་སྐྱ་མ་མཇུག་ཡོད།
། གནས་ཚད་མཐོ་གང་མ་སླེབས།	། ལོ་གནས་འདོམ་གང་དགོས་པ།
། སློབ་བྱ་འགྲིམས་ནས་ཐོན་ཚེ།	། སྤྱོད་ལམ་གཞན་ལས་རྩུབ་པ།
། ལས་འབྲས་ཁ་ནས་སྤྲོ་ཡང་།	། གཞན་མི་ཡིད་ཆེས་མི་འཕེལ།
། ལག་རྗེས་སྤོ་མ་ལོན།	། ཐོབ་ཐང་འགོ་གང་དགོས་ཐེང་།

100. ཉུགས་དང་རྟེན་འབྲེལ་བཟང་དུས་སུ་མཇུག་ཐུབ་ཀྱི་རེད་དམ།

- (1) རྩུན་ཅན་པ་མ་མཇུག་ཡོད་གི་རེད།
- (2) བདེ་ལྡན་ཨ་མ་མཇུག་ཡོད་གི་རེད།
- (3) རྩ་བའི་སྐྱ་མ་མཇུག་ཡོད་གི་རེད།
- (4) སྤོས་འདྲིས་མཇུག་ཡོད་གི་རེད།

101. རྩུན་ཅན་གང་དུ་ཕྱིན་ཡང་གང་རྒྱས་འགྲོ་ཡི་རེད་དམ།

- (1) རོ་ལུམ་རྣམ་རྟོག་རྒྱས་འགྲོ་ཡི་རེད།
- (2) ལུས་ལུམ་རྣམ་རྟོག་རྒྱས་འགྲོ་ཡི་རེད།
- (3) དག་ལུམ་རྣམ་རྟོག་རྒྱས་འགྲོ་ཡི་རེད།
- (4) ཡིད་ལུམ་རྣམ་རྟོག་རྒྱས་འགྲོ་ཡི་རེད།

102. རི་སྤུ་ཐག་རིང་པོ་དག་གང་ཡིན་ནམ།

- (1) བདེན་པ་དང་གཅིང་པོ་གཉིས་སྤུ་ཐག་རིང་ཡིན།
- (2) བདེན་པ་དང་གངས་རི་གཉིས་སྤུ་ཐག་རིང་ཡིན།
- (3) བདེན་པ་དང་རྩུགས་རྩུགས་སྤུ་ཐག་རིང་ཡིན།
- (4) བདེན་པ་དང་ནམ་མཁའ་གཉིས་སྤུ་ཐག་རིང་ཡིན།

103. མོབ་ཐང་འབོ་གང་དགོས་ཟེར་དོན་གང་ཡིན་ནམ།

- (1) མོབ་ཐང་འབོ་གང་ཞི། དགོས་དོན་ཚང་བ་ལ་ཟེར།
- (2) མོབ་ཐང་འབོ་གང་ཞི། དགོས་དོན་མ་ཚང་བ་ལ་ཟེར།
- (3) མོབ་ཐང་འབོ་གང་ཞི། དགོས་དོན་མང་པོ་ལ་ཟེར།
- (4) མོབ་ཐང་འབོ་གང་ཞི། དགོས་དོན་མེད་བ་ལ་ཟེར།

104. གང་གི་མཚུག་མ་ཐུང་བ་ཡོད་ཡོད་དམ།

- (1) རླུང་དང་གཡག་གི་མཚུག་མ་ཐུང་བ་ཡོད།
- (2) རླུང་དང་གཡག་གི་རྩ་མོང་གི་མཚུག་མ་ཐུང་བ་ཡོད།
- (3) རླུང་དང་ར་ཡི་མཚུག་མ་ཐུང་བ་ཡོད།
- (4) རླུང་དང་ལུག་གི་མཚུག་མ་ཐུང་བ་ཡོད།

105. བདེ་བ་ལྡན་གང་དུ་སྲིན་ཀྱང་གང་ཡོང་ངམ།

- (1) ལུས་ཤུགས་སློབ་བ་རྒྱས་འགོ་ཡི་རེད།
- (2) ངག་ཤུགས་སློབ་བ་རྒྱས་འགོ་ཡི་རེད།
- (3) སེམས་ཤུགས་སློབ་བ་རྒྱས་འགོ་ཡི་རེད།
- (4) ལག་ཤུགས་སློབ་བ་རྒྱས་འགོ་ཡི་རེད།

གཤམ་གསལ་སློབ་བྱིང་ཐབས་ལམ་གྱི་བ་ལས་འགྲིག་པའི་ལན་མ་ཉེར་བ་འདོམས་དགོས།

106. ཨ་པར་ན། (Aparna) འཛིན་བྱ་ལྟ་བུའི་སློབ་མས་སྐད་གདངས་ཉན་ནས་སྐད་དང་ཚིག་བརྗོད་བ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཉན་བ་ལས་ཤེས་

བ། དེ་ཉན་ནས་ཤེས་པའི་འཆར་གཞི་ཡིན་པ་དེ།

- (1) སྤྱང་འོག་ཉེ་བའི་ཐབས། (Top-down approach)
- (2) འོག་སྤྱང་ཉེ་བའི་ཐབས། (Bottom-up approach)
- (3) སྤྱང་འོག་དང་འོག་སྤྱང་ཉེ་བའི་ཐབས། (Both top-down and bottom-up approach)
- (4) དེ་སྤྱང་འོག། ཡང་ན། འོག་སྤྱང་གི་ཐབས་ལམ་མ་རེད།

107. འཛིན་གྲུབ་པའི་དགོ་ལགས་ནས་སྤར་གྱི་ཉམས་སྲོང་དང་སྤངས་འབྲས་བསྐྱར་ཞིབ་གྱིས་སློབ་དེབ་གྱི་པར་རིས་སྟོན་ཏེ་སློབ་ཚན་མ་བསྐབ་སྟོན་ནས་སློབ་མ་ནས་གང་རེ་སྟོན་བྱས་སམ།
- (1) པར་རིས་བསྟན་པའི་སྤྱད་བྱ་བ་ཚུགས་པ།
  - (2) པར་རིས་ལ་སྤྲུགས་བརྗོད་བྱས་པ།
  - (3) སློབ་རྒྱུ་ལེ་སློབ་ཚན་སྟོན་བསྐྱུས་བརྗོད་པ།
  - (4) དེ་དག་ལ་པར་རིས་གྱི་དོན་གོ་བུ་བཟུགས་པ།
108. སྲོང་བ་པོས་སྤྱི་མཐུན་དེ་དེ་མ་ཐག་སྤྱད་རྒྱ་དེ་རེད།
- (1) ཡིག་སྟོན་དམ་ཡིག་སྐྱེ། (Portfolio)
  - (2) ཞིབ་འཇུག་སྤྱི་མཐུན་ལས་གཞི། (Continuous Comprehensive Assessment)
  - (3) མཐར་མོན་པའི་ལས་གཞི། (Proficiency Assessment)
  - (4) རོས་འཛིན་བཟག་དབྱེད་བྱས་པ། (Diagnostic Test)
109. ག་ཤམ་གསལ་སྐད་ཡིག་ཤེས་པ་ (Knowing about language) ཞེས་ལུང་འདྲན་བ་ཞིག་རེད།
- (1) གསལ་བསྐྱབས་ཤེས་ཡོན། (Declarative Knowledge)
  - (2) འགོ་ལུགས་ལྟར་གྱི་ཤེས་ཡོན། (Procedural Knowledge)
  - (3) བརྗོད་ཀྱི་ཤེས་ཡོན། (Grammatical Knowledge)
  - (4) འགྲུབ་འཐབ་གྱི་བྱུས། (Strategic Competence)
110. ག་ཤམ་གསལ་བརྗོད་པ་གང་དེ་སྐད་ཡིག་གི་བརྗོད་གཏམ་བདེན་པ་རེད།
- (1) སྐད་ཡིག་གི་བརྗོད་གཏམ་དེ་ཡུལ་ལུང་དང་ཡུལ་ལུང་ཁྱད་པར་འབྱེད།
  - (2) སྐད་ཡིག་གཅིག་པའི་བརྗོད་གཏམ་བརྗོད་པ་པོ་གཞན་གྱིས་གོ་སྐྱབ་པ་ཡིན།
  - (3) བརྗོད་གཏམ་གྱི་སྡེ་ཚན་རྒྱ་ཆེ་ལ་སྐད་ཡིག་གི་སྡེ་ཚན་དེ་རྒྱུང་བ་རེད།
  - (4) སྐབས་རེ་སྡེ་ཚན་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པར་བརྗོད་གཏམ་མི་འདྲ་ན་འང་སྐད་ཡིག་གཅིག་མཚུངས་ཡོད་པ་རེད།
111. དེས་ཆས་དོ་མའི་ལུང་འདྲན་བྱས་པ་ནི།
- (1) དགོ་ཚན་ནས་འཛིན་གྲུབ་འབྲིང་ཆས་བྲིས་པ།
  - (2) རོས་ལེན་ཚད་ལྡན་གྱིས་འབྲིང་ཆས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བ།
  - (3) འབྲིང་ཆས་བྲིས་པ། ཡང་ན། མི་དང་འབྲེལ་བའི་ཡར་རྒྱས།
  - (4) ལུ་གུས་ནས་འཁུར་སླེབས་པའི་འབྲིང་ཆས།

112. འཛིན་གྲུབ་པའི་དགོ་ལགས་ནས་གཤམ་གསལ་བཤད་རྒྱའི་ལས་གཞི་ཡར་རྒྱས་བཏང་། (ཁྱེད་ཐང་དང་དེའི་གནམ་གཤམ་གནས་སྤངས་ཐོག་ཚིག་བཟོད་ལྟ།) དེ་ལས་གཞི་ཡག་པོ་རེད་དམ་མ་རེད། ཁྱེད་རང་གི་ངོས་ལེན་གང་ཡིན་འདོམས་ཞིག དེ་བཞིན་རྒྱ་མཚན་དགོས་པ་ཡིན།

- (1) ལས་འཆར་དེ་ཡག་པོ་རེད། ལྷོད་བ་པོས་ཁྱེ་ཐང་སྐོར་འཛིན་གྲུབ་ནང་ས་གཞི་རིག་པའི་སློབ་ཚན་སྐབས་སྤྱད་བ་ཞིག་ཡིན་པོད་ཀྱི་རེད།
- (2) ལས་འཆར་དེ་ཡག་པོ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། ལྷོད་བ་པོས་ཁྱེ་ཐང་སྐོར་པོད་ལུག།
- (3) ལས་འཆར་དེ་ཡག་པོ་མ་རེད། ལྷོད་བ་པོས་ཁྱེ་ཐང་སྐོར་གང་ཡང་ཤེས་ཀྱི་མེད།
- (4) ལས་འཆར་དེ་ཡག་པོ་མ་རེད། དེ་ཡིས་ལྷོད་བ་པོ་ལ་ཁྱེ་ཐང་དང་འབྲེལ་བ་དེ་ཙམ་མེད།

113. གཤམ་གསལ་དེ་ཕྱི་ལོ་༢༠༢༠ ཤེས་ཡོན་སྲིད་བྱས་ནང་ཕྱི་རྒྱལ་སྐད་ཡིག་སློབ་སྦྱངས་ཐོག་རེད།

- (1) ཕྱི་རྒྱལ་སྐད་ཡིག་སློབ་རྒྱུ་དེ་འབྲིང་རིམ་འཛིན་གྲུབ་སྐབས་འདེམས་ཁ་ཞིག་རེད།
- (2) ཕྱི་རྒྱལ་སྐད་ཡིག་སློབ་རྒྱུ་དེ་སྐད་ཡིག་གསུམ་པའི་འགོ་ལུགས་ལྟར་རེད།
- (3) སྐད་ཡིག་གསུམ་གྱི་འགོ་ལུགས་ནང་ཕྱི་རྒྱལ་སྐད་དེ་མེད་བ་རེད།
- (4) བོ་རན་ཅི་ (French) དེ་སྐད་ཡིག་འཕར་མ་སློབ་དགོས་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་བ་ཞིག་རེད།

114. རྒྱ་གར་བ་མང་པོ་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ལས་ཀའི་དོན་དུ་འགོ་རྒྱུར་དེའི་སྐད་ཡིག་སློབ་གི་ཡོད་པའི་གནས་དེ་ལ་ལམ་སྟོན་དེ་ལ་.....།

- (1) ཆ་ཚང་བའི་ལམ་སྟོན་རེད། (Both integrative and instrumental motivation)
- (2) ཆ་ཚང་འབྲེལ་བའི་ལམ་སྟོན་རེད། (Integrative motivation)
- (3) ལམ་སྟོན་བྱས་པ། (Instrumental motivation)
- (4) དེ་ལམ་སྟོན་བྱས་པ། ཡང་ན། ཆ་ཚང་འབྲེལ་བའི་ལམ་སྟོན་མ་རེད།

115. སྐད་ཡིག་སློབ་སྦྱངས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ཀྱི་འཛོན་ཐང་དེ་རེད་དམ།

- (1) དོན་རྟོགས་པ་དང་བེད་སྤྱོད་བྱས་པའི་སྐད་ཡིག་གི་ལས་ཀྱི་འགོ་སྦྱངས་དེ་རེད།
- (2) དོན་རྟོགས་པ་དང་བེད་སྤྱོད་བྱས་པའི་སྐད་ཡིག་གི་བརྗོད་སློབ་ཀྱི་འགོ་ལུགས་དེ་རེད།
- (3) དོན་རྟོགས་པ་བྱ་རྒྱུ་དེ་སྐད་ཡིག་ཚང་མའི་སྦྱིར་བཏང་གི་ལམ་ལུགས་དེ་རེད།
- (4) མི་ཚང་མས་སྐད་རིགས་མང་པོ་ཤེས་པའི་དོན་རྟོགས་པ་དེ་རེད།

116. འདིར་སློབ་ཀྱི་ ཡང་བརྗོད་པ་ཡོད། སློབ་ཀྱི་དེ་སྐད་ཡིག་གང་དང་འབྲེལ་བའི་དོ་ཚབ་བྱས་སམ། རྒྱ་གར་གྱི་ཙ་མིམས་ནང་ཡུལ་མི་ ཚང་མ་གཅིག་མཚུངས་རེད། དེ་འདྲ་སོང་ཅང་། ཡུལ་མི་སོ་དང་མོ། རིགས། ཚོས་ལུགས། སྤེ་ཚན། །ཤེས་ཡོན། དཔལ་འབྱོར་ རྒྱབ་ཉེན་དང་བཅས་པ་ཚང་མ་ཡུལ་མི་ཡིན་པ་གཅིག་མཚུངས་རེད།དེ་ལ་མ་དང་བ་མེད་པ་རེད། དེ་འདྲ་མ་རེད། ཡིན་ནའང་། རྒྱ་ གར་མང་གཙོ་འོ་ནང་། མི་ཚང་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པ་དོས་ལེན་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

- (1) སྤྱི་དོན་དེབ་སྐྱེལ། (Politic Register)
- (2) སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་དེབ་སྐྱེལ། (Social Science Register)
- (3) མིམས་འོག་དེབ་སྐྱེལ། (Legal Register)
- (4) ཚན་རིག་དེབ་སྐྱེལ། (Scientific Register)

117. ག་ཤམ་གསལ་གང་དེ་མཉམ་སྲོད་སྲོད་བའི་རྩལ་གོང་སྟེགས་བྱ་རྒྱུའི་ལས་འཆར་ཡིན་ནམ།

- (1) དཔེ་སྟོན་བྱས་པ། (Role Play)
- (2) འགན་ཁིད་སྤྲད་པ། (Assignment)
- (3) འཆར་གཞིའི་བྱ་བ། (Project Work)
- (4) དབྱུང་ཚོམ། (Writing an Article)

118. ག་ཤམ་གསལ་གང་དེ་རིག་གཞུང་སྐད་ཡིག་མ་རེད།

- (1) ཏ་མིལ་སྐད། (Tamil)
- (2) ལེགས་སྦྱར་སྐད། (Sanskrit)
- (3) ཏི་ལུ་གུ་སྐད། (Telugu)
- (4) ཏིན་ཏི། (Hindi)

119. ག་ཤམ་གསལ་དེ་བརྗོད་སློབ་ཁིད་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་འཆར་གང་ཡིན། སྐད་ཡིག་གི་ཆ་ལག་དོ་སློབ་དང་འབྲེལ་ནས་སློབ་མར་མི་ ཚེའི་ནང་དོ་སློབ་གིས་འཚོལ་ཞིབ་བྱེད་བརྟུག་པ་དེ་རེད།

- (1) བྱ་རིམ་ལས་འཆར་བསྐྱུན་པ། (Creating a Schema)
- (2) ཐབས་ལམ་གཙོག་འཕྱི། (Deductive Methods)
- (3) འཚོལ་ཞིབ་ཐབས་ལམ། (Discovery Methods)
- (4) དོ་སློབ་རྒྱས་པ། (Consciousness Raising)

120. ག་ཤམ་གསལ་གོ་དོན་ལེན་པའི་རྩལ། (Receptive Skill) ཞེས་པ་དེ།

- (1) ཉན་རྩལ་དང་འབྲི་རྩལ་ཡིན།
- (2) སློབ་རྩལ་དང་འོད་རྩལ་ཡིན།
- (3) འོད་རྩལ་དང་འབྲི་རྩལ་ཡིན།
- (4) ཉན་རྩལ་དང་སློབ་རྩལ་ཡིན།

ཡིག་རྒྱུགས་བས་སྡེ་ཚན་བཞི་པ་། ༡༢༡ ནས་༡༥༠ ེ གཤ་
སྲིད་ འདམས་ཡོདན(Tibetan) རོད་ཡིག་སྐད་ཡིག་གཉིས་
བ་ཁོ་ན་རེད།

Candidates should attempt the
questions from Part-V (Q No. 121-
150), if they have opted Tibetan as
Language – II only

PAPER- II ཚན་པ། ལྷ་པ། (PART-V) ལྷ་པ་ཡིག་གཉིས་པ།
(LANGUAGE-II)
TIBETAN

ཡིག་རྒྱུགས་པས་སྡེ་ཚན་བཞི་པ་། ༡༣༡ ནས་༡༥༠ ་། གལ་སྲིད་ འདམས་ཡོདན(Tibetan) བོད་ཡིག་རྒྱུགས་པ་ཁོ་ན་རེད།

གཤམ་གསལ་བརྗོད་པ་ལེགས་པར་བསྐྲུབ་ཏེ་འགྲིག་པའི་ལན་མ་ཞོར་བར་འདོམས་དགོས།
། དཔལ་རྒྱ་ལེན་འདྲེ་དབུ་མའི་སློབ་དཔོན་ཚེན་པོ་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་སྐུ་སྐྱབ་ལོ། སློབ་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཡོངས་སུ་སྤྲོད་པས་འདས་
ནས་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་རྒྱ་གར་སློབ་ཕྱོགས་བེད་ཚའི་ཡུལ་དུ་བྲམ་ཟེའི་རིགས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། སྐྱབ་ཆེན་མོ་ལ་ར་ཏ་པའི་རྗེས་སུ་བཟུང་
ནས་སྐྱེ་ཆེ་བསྐྱེད་པའི་བསྐྱེད་པར་རྗོགས་པའི་མཚན་ལ་དགེ་སློང་དཔལ་ལྷན་ཞེས་གྲགས། རྒྱ་ལེན་གཙུག་ལག་ཚེན་མོར་སློབ་གཉེར་མཛད་
པས་མཁས་པ་ཚེན་མོར་འགྲུབ་ཁོང་གིས་དབུ་མ་རྩ་ཤེས་སོགས་དབུ་མའི་གཞུང་ལུགས་མང་པོ་བརྩམས་ཏེ་དབུ་མ་ལྟ་བུའི་གྲུབ་ལྟའི་སློབ་
འབྲེད་གནང་། རྗེས་སུ་རྒྱ་ལེན་མཁས་པོ་མཛད་སྐབས་འདུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་རྣམས་གནས་ནས་དབྱུང་བར་མཛད་དེ་བསྐྱེད་པའི་ནང་
མཛོད་འདུལ་བའི་བསྐྱེད་པ་ཉམས་པ་གསོ་བ་མཛད། ལྷག་ལྷན་རྣམས་ལ་སྡེ་སློང་གསུམ་དང་། ལྷག་པར་དུ་འདུལ་བའི་བསྐྱེད་པ་རྒྱ་ཆེར་སླེལ་
བ་སློབ་པའི་ཚོས་འཁོར་གནང་བ་དང་མཚུངས་པར་མཛད། ཤེས་སློབ་སྤྲོད་པའི་སྐབས་སུ་ལྷ་པ་ལྟའི་ནས་གདན་འདྲེས། ལྷ་རྣམས་ལ་ཚོས་ཡང་རྒྱ་
ཆེར་གསུངས། གཉན་ཡོད་དང་ཕ་ར་ན་སི་སོགས་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་ཁྲིམ་ཆེ་ལག་རྣམས་སུ་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། མཚོད་རྟེན། ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་ཚོས་གཞི་མང་པོ་བཙུགས། སྤྲུལ་མི་ཏེ་དང་། རྒྱ་ག་པོ་རྟོ། ལྷ་ཏེ་དེ་བཤུ་ཏེ་རྒྱ་པ་སོགས་སུ་གཙུག་ལག་ཁང་པོ་བཞི་དང་། སངས་རྒྱུས་བསྐྱེད་སྤྲུལ་
ལེགས་ལྷན་འབྲེད་དང་། སློབ་དཔོན་དཔལ་པོ་བཅས་ཉེ་བའི་སྐབས་སུ་གསུམ་སོགས་སློབ་མ་འཁོར་ཏེ་མང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་ལ་
བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་དེ་མཐར་ཐུག་སློབ་རྒྱུའི་སྐབས་སུ་འདྲེས་པའི་སྐབས་སུ་གནང་ནས་རེ་ཞིག་སྤྲོད་པས་འདས་སོ།

121. དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་སྐུ་སྐྱབ་ཀྱི་སྐྱེ་ཆེ་རྗེ་རྣམ་བསྐྱེད་པ་སྤྲུལ་
- (1) སྐྱབ་ཆེན་ཏ་ར་པའི་རྗེས་སུ་བཟུང་ནས་སྐྱེ་ཆེ་བསྐྱེད་པ་རེད།
  - (2) སྐྱབ་ཆེན་ཀུ་ཀུ་པའི་རྗེས་སུ་བཟུང་ནས་སྐྱེ་ཆེ་བསྐྱེད་པ་རེད།
  - (3) སྐྱབ་ཆེན་ས་ར་ཏ་པའི་རྗེས་སུ་བཟུང་ནས་སྐྱེ་ཆེ་བསྐྱེད་པ་རེད།
  - (4) སྐྱབ་ཆེན་པེ་ཏུ་པའི་རྗེས་སུ་བཟུང་ནས་སྐྱེ་ཆེ་བསྐྱེད་པ་རེད།

122. རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་ཁྲིམ་ཆེ་ལག་གང་དང་གང་ནང་མགོན་པོ་སྐུ་སྐྱབ་ཀྱིས་ཚོས་གཞི་བཙུགས་སྤྲུལ་
- (1) རྗོག་དན་དང་རྒྱ་མཚོག་སློབ་སོགས་ནང་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། མཚོད་རྟེན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོས་གཞི་བཙུགས།
  - (2) ལུམ་པེ་ཞེ་དང་ཕ་ར་ན་སི་སོགས་ནང་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། མཚོད་རྟེན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོས་གཞི་བཙུགས།
  - (3) གཉན་ཡོད་དང་སྐུ་ནར་བུ་སོགས་ནང་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། མཚོད་རྟེན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོས་གཞི་བཙུགས།
  - (4) གཉན་ཡོད་དང་ཕ་ར་ན་སི་སོགས་ནང་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། མཚོད་རྟེན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོས་གཞི་བཙུགས།

123. འཕགས་པ་སྐྱུ་སྐྱུ་བ་གང་དུ་སྐྱུ་འཁྲུངས་པ་སྟེ།

- (1) རྒྱ་གར་རྩོམ་སྐྱོན་མཚན་ལོ་ལྷན་དུ་སྐྱུ་འཁྲུངས་པ་སྟེ།
- (2) རྒྱ་གར་རྩོམ་སྐྱོན་མཚན་ལོ་ལྷན་དུ་སྐྱུ་འཁྲུངས་པ་སྟེ།
- (3) རྒྱ་གར་རྩོམ་སྐྱོན་སྲུང་བའི་ལྷན་དུ་སྐྱུ་འཁྲུངས་པ་སྟེ།
- (4) རྒྱ་གར་རྩོམ་སྐྱོན་མཚན་ལོ་ལྷན་དུ་སྐྱུ་འཁྲུངས་པ་སྟེ།

124. མགོན་པོ་སྐྱུ་སྐྱུ་བ་ཀྱིས་སྐྱུ་ལྷུ་ལྷུ་ནས་གང་གདན་འདྲངས་པ་སྟེ།

- (1) ཁོང་གིས་ཤེས་མེད་ལྷན་སྐྱོང་པའི་སྐྱུ་སྐྱུ་ལྷུ་ལྷུ་ནས་གདན་འདྲངས་པ་སྟེ།
- (2) ཁོང་གིས་མཚན་སྐྱོང་པའི་སྐྱུ་སྐྱུ་ལྷུ་ལྷུ་ནས་གདན་འདྲངས་པ་སྟེ།
- (3) ཁོང་གིས་འདུལ་མཚན་སྐྱོང་པའི་སྐྱུ་སྐྱུ་ལྷུ་ལྷུ་ནས་གདན་འདྲངས་པ་སྟེ།
- (4) ཁོང་གིས་དབུ་མ་སྐྱོང་པའི་སྐྱུ་སྐྱུ་ལྷུ་ལྷུ་ནས་གདན་འདྲངས་པ་སྟེ།

125. ལོ་བཞི་སྐྱོང་ཅམ་གྱི་རྩེས་སུ་མགོན་པོ་སྐྱུ་སྐྱུ་བ་ཤོན་པ་ཡིན།

- (1) ལོ་བཞི་སྐྱོང་ཅམ་གྱི་རྩེས་སུ་མགོན་པོ་སྐྱུ་སྐྱུ་བ་ཤོན་པ་ཡིན།
- (2) ལོ་བཞི་བརྒྱ་ཅམ་གྱི་རྩེས་སུ་མགོན་པོ་སྐྱུ་སྐྱུ་བ་ཤོན་པ་ཡིན།
- (3) ལོ་བཞི་བརྒྱ་ཅམ་གྱི་རྩེས་སུ་མགོན་པོ་སྐྱུ་སྐྱུ་བ་ཤོན་པ་ཡིན།
- (4) ལོ་བཞི་བརྒྱད་ཀྱི་ཅམ་གྱི་རྩེས་སུ་མགོན་པོ་སྐྱུ་སྐྱུ་བ་ཤོན་པ་ཡིན།

126. འཕགས་པ་སྐྱུ་སྐྱུ་བ་ནམ་མཚོ་མཁའ་མོ་གནང་སྐབས་འདུལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་མཚན་ལྷན་གསུངས་པ་གང་གནང་ངམ།

- (1) དེ་སྐབས་ཤེས་མེད་ལྷན་སྐྱོང་པའི་སྐྱུ་སྐྱུ་ལྷུ་ལྷུ་ནས་དབུ་མ་མཚན་དེ་འདུལ་བསྟན་པ་མཚན་དོ།
- (2) དེ་སྐབས་ཤེས་མེད་ལྷན་སྐྱོང་པའི་སྐྱུ་སྐྱུ་ལྷུ་ལྷུ་ནས་དབུ་མ་མཚན་དེ་འདུལ་བསྟན་པ་མཚན་དོ།
- (3) དེ་སྐབས་ཤེས་མེད་ལྷན་སྐྱོང་པའི་སྐྱུ་སྐྱུ་ལྷུ་ལྷུ་ནས་དབུ་མ་མཚན་དེ་འདུལ་བསྟན་པ་མཚན་དོ།
- (4) དེ་སྐབས་འདུལ་མཚན་སྐྱོང་པའི་སྐྱུ་སྐྱུ་ལྷུ་ལྷུ་ནས་དབུ་མ་མཚན་དེ་འདུལ་བསྟན་པ་མཚན་དོ།

127. མགོན་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱིས་སློབ་གཉེར་གང་དུ་གནང་ངམ།

- (1) ཁོང་གིས་མི་གྲ་མ་ལུ་ལའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སློབ་གཉེར་གནང་བ་རེད།
- (2) ཁོང་གིས་ནམ་མཁའ་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སློབ་གཉེར་གནང་བ་རེད།
- (3) ཁོང་གིས་ཨོ་དུང་ལུ་རིའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སློབ་གཉེར་གནང་བ་རེད།
- (4) ཁོང་གིས་མི་མངུ་བུ་ལ་ཡ་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སློབ་གཉེར་གནང་བ་རེད།

128. མགོན་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་རིགས་གང་ཡིན་ནམ།

- (1) མགོན་ལྷ་སྐྱབ་བམ་ཟེའི་རིགས་ལས་སྐྱུ་འཁྲུངས་པ་རེད།
- (2) མགོན་ལྷ་སྐྱབ་བྱང་སྟོང་རིགས་ལས་སྐྱུ་འཁྲུངས་པ་རེད།
- (3) མགོན་ལྷ་སྐྱབ་རྗེ་འུའི་རིགས་ལས་སྐྱུ་འཁྲུངས་པ་རེད།
- (4) མགོན་ལྷ་སྐྱབ་དམངས་རིགས་ལས་སྐྱུ་འཁྲུངས་པ་རེད།

གནམ་གསལ་བརྗོད་པ་ལེགས་པར་བསྐྱབས་ཏེ་འགྲིག་པའི་ལན་མཚོར་བ་འདོམས་དགོས།

། ང་ཚོའི་སྟོན་གནས་འཛམ་གླིང་འདི་ས་ལའི་གོ་ལ་ཟེད། དེ་ནི་གཟའ་སྐར་ཚུང་དུ་ཞིག་རེད། ཉི་མ་ལ་སྐོར་བ་རྒྱལ་གི་ཡོད། འཛམ་གླིང་འདི་གླིང་ཆེན་གཞན་དང་མི་འདྲ་བ་ཚོ་སྟོན་སྟོམས་ཞིང་འབྲུང་བཞི་ལྷན་པ་ཞིག་ཡིན་པས་དེ་ན་དངོས་སྐྱེས་བཟང་ལ་སྐྱེ་འགྲོ་བྱངས་མེད་གནས་སྐབ་པའི་གཟའ་སྐར་ཞིག་རེད། གླིང་གཞན་དུ་དེ་ལྟར་གྱི་ཁྱད་ཚོས་དང་མི་ལྷན་པ་རེད། ས་དང་ཚུ་ལས་གྲུབ་པའི་ང་ཚོའི་གནས་ཁང་ལྟ་བུ་རེད། འཛམ་གླིང་འདི་རྒྱང་གིས་བཏུམས་ཡོད། དེ་ལ་རྒྱང་ཁམས་ཟེད། འཛམ་གླིང་འདིའི་བཟོ་ལྷ་ནི་ཤིང་ཉོག་ཆ་ལུ་མ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་རེད། འདི་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་དང་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་བཟོ་ལྷ་རྒྱུ་ལོ་ཡིན་པ་ཤེས་དགོས། ང་རང་ཚོ་གནམ་གྲུའི་ནང་འགོ་སྐབས་ལུ་ལ་རི་ལྟར་མཚོང་བ་ལྟར་རྒྱ་བའི་སྟེང་ནས་འཛམ་གླིང་འདི་རྒྱུ་ལོ་ཡིན་པ་ཤེས་སྐབ། འཛམ་གླིང་བ་རྒྱ་བའི་སྟེང་དང་པོ་འགོ་སྐབ་མཁའ་ནི་ཨ་རི་བ་འིང་ཨམ་སེ་འོང་ (Neil Armstrong) དང་ཨེཌ་ཤིན་ཨེའུ་འི་རིན་ (Edwin Aldine) གཉིས་རེད། རྗེས་སུ་སྐྱེ་བུ་སྐྱེ་རྒྱ་བའི་རྒྱ་གང་གི་རྒྱལ་ཁབ་སོགས་ནས་ཀྱང་མེ་འཕགས་འཕྲུང་མའད་དང་མི་གཉོང་བ་སོགས་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད།

129. རྒྱ་བའི་སྟེང་ནས་འཛམ་གླིང་འདི་རིའི་འདྲ་ལྟ་མཚོང་གི་ཡོད་དམ།

- (1) རྒྱ་བའི་སྟེང་ནས་འཛམ་གླིང་འདི་རྒྱུ་ལོ་ཡིན་པ་མཚོང་གི་ཡོད་པ་རེད།
- (2) རྒྱ་བའི་སྟེང་ནས་འཛམ་གླིང་འདི་གྲུ་གསུམ་ནས་མོ་མཚོང་གི་ཡོད་པ་རེད།
- (3) རྒྱ་བའི་སྟེང་ནས་འཛམ་གླིང་འདི་རྒྱུ་ལོ་ཡིན་པ་མཚོང་གི་ཡོད་པ་རེད།
- (4) རྒྱ་བའི་སྟེང་ནས་འཛམ་གླིང་འདི་ལེགས་པོ་སྟོན་སྟོམས་མཚོང་གི་ཡོད་པ་རེད།

130. ང་ཚོའི་སྟོན་གནས་ས་ཡི་གོ་ལ་འདིས་གང་ལ་སྐོར་བ་བརྒྱབ་གྱི་ཡོད་དམ།

- (1) ང་ཚོའི་སྟོན་གནས་ས་ཡི་གོ་ལ་འདིས་ཉི་མ་སྐོར་བ་བརྒྱབ་གྱི་ཡོད་པ་རེད།
- (2) ང་ཚོའི་སྟོན་གནས་ས་ཡི་གོ་ལ་འདིས་ལ་སྐོར་བ་བརྒྱབ་གྱི་ཡོད་པ་རེད།
- (3) ང་ཚོའི་སྟོན་གནས་ས་ཡི་གོ་ལ་འདིས་རྒྱ་མཚོར་སྐོར་བ་བརྒྱབ་གྱི་ཡོད་པ་རེད།
- (4) ང་ཚོའི་སྟོན་གནས་ས་ཡི་གོ་ལ་འདིས་སྐར་མ་མཚོ་རྒྱལ་ལ་སྐོར་བ་བརྒྱབ་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

131. སྤིང་གཞན་དུ་མེད་པའི་འཇམ་སྤིང་འདི་ལ་ཁྱད་ཚོས་གང་ཡོད་དམ།

- (1) ས་རྒྱང་ཚུ་སོགས་གྱི་ཁྱད་ཚོས་ལྡན་པ་ཡོད་པ་རེད།
- (2) མེ་རྒྱང་ཚར་སོགས་གྱི་ཁྱད་ཚོས་ལྡན་པ་ཡོད་པ་རེད།
- (3) དེ་བྲག་རྒྱགས་རྒྱའི་ཁྱད་ཚོས་ལྡན་པ་ཡོད་པ་རེད།
- (4) བྲགས་རོབ་མཚོ་སོགས་གྱི་ཁྱད་ཚོས་ལྡན་པ་ཡོད་པ་རེད།

132. ང་ཚོའི་སྟོན་གནས་འཇམ་སྤིང་འདི་སྐར་མ་ཞིག་རེད་དམ་མ་རེད།

- (1) ང་ཚོའི་སྟོན་གནས་འཇམ་སྤིང་འདི་ས་སྤིང་ཞིག་རེད།
- (2) ང་ཚོའི་སྟོན་གནས་འཇམ་སྤིང་འདི་རྒྱ་ཞིག་རེད།
- (3) ང་ཚོའི་སྟོན་གནས་འཇམ་སྤིང་འདི་སྐར་མ་ཞིག་རེད།
- (4) ང་ཚོའི་སྟོན་གནས་འཇམ་སྤིང་འདི་རྒྱ་ལྗོངས་ཀྱི་ཕུ་རེལ་ཞིག་རེད།

133. རྒྱ་བའི་སྟེང་ཐོག་མར་སྟེངས་མཁན་གྱི་མི་དེའི་མིང་ལ་ཞེས་ཐེར་རེད།

- (1) རྒྱ་བའི་སྟེང་ཐོག་མར་སྟེངས་མཁན་གྱི་མི་དེའི་མིང་ལ་ནིལ་ཨམ་སེ་ལོང་ཟེད།
- (2) རྒྱ་བའི་སྟེང་ཐོག་མར་སྟེངས་མཁན་གྱི་མི་དེའི་མིང་ལ་ནིལ་ཏོམ་སེ་ལོང་ཟེད།
- (3) རྒྱ་བའི་སྟེང་ཐོག་མར་སྟེངས་མཁན་གྱི་མི་དེའི་མིང་ལ་ནིལ་ཇོན་སེ་ལོང་ཟེད།
- (4) རྒྱ་བའི་སྟེང་ཐོག་མར་སྟེངས་མཁན་གྱི་མི་དེའི་མིང་ལ་ནིལ་ཏོམ་སེ་ལོང་ཟེད།

138. གཤམ་གསལ་གང་དེ་རིག་གཞུང་སྐད་ཡིག་སྲོད་བསྟར་ཆེད་རྒྱལ་ཡོངས་ཤེས་ཡོན་སློབ་གྲྭ་ཨུའི་ཚབ་བྱས་ཡོད་པ་
རེད།

- (1) རིག་གཞུང་སྐད་ཡིག་སྲོད་རྒྱུ་དེ་འབྲིང་རིམ་འཛིན་རིམ་ནང་འདེམས་ཁ་ཡོད་པ་རེད།
- (2) རིག་གཞུང་སྐད་ཡིག་སྐད་ཡིག་སྲོད་རྒྱུ་དེ་སྐད་ཡིག་གསུམ་གྱི་འགོ་ལུགས་ནང་འདེམས་ཚོགས།
- (3) རིག་གཞུང་སྐད་ཡིག་སྲོད་རྒྱུ་དེ་གྲྭ་སློབ་འཛིན་ནས་བཞག་ཡོད།
- (4) རིག་གཞུང་སྐད་ཡིག་སྲོད་རྒྱུ་དེ་འབྲིང་རིམ་འཛིན་གྲྭ་སློབ་དོན། (core བཞིན་སྲོད་དགོས།)

139. འཛིན་གྲྭ་སྐད་ཡིག་གི་ལས་གཞི་འགོ་སྐྱེས་བསྟུན་པ་དེ་གང་རེད་དམ།

- (1) རྩི་ཚོན་སློབ་པ་ - འཆར་གཞི་བཞུགས་པ་ - ལས་དོན་བསྟུན་པ་ - ལས་དོན་ལ་འགྲེལ་བཤད་ - ཟེན་འབྲེ་བཞུགས་པ་ -
བརྗོད་གཞི་དོན་འཛིན་པ་དང་མཐའ་མའི་སྟུན་ཐོ་བཅས།
- (2) རྩི་ཚོན་སློབ་པ་ - བརྗོད་གཞི་དོན་འཛིན་ - འཆར་གཞི་ - བརྗོད་གཞི་དོན་འཛིན་ - བརྗོད་གཞི་བསྟུན་པ་ - ཟེན་འབྲེ་
དང་མཐའ་མའི་སྟུན་ཐོ།
- (3) རྩི་ཚོན་སློབ་པ་ - བརྗོད་གཞི་དོན་འཛིན་ - འཆར་གཞི་ - བརྗོད་གཞི་བསྟུན་པ་ - ཟེན་འབྲེ་བཞུགས་པ་ - བརྗོད་གཞི་
བསྟུན་པ་དང་མཐའ་མའི་སྟུན་ཐོ།
- (4) དགོ་ཚུན་དང་སློབ་པ་ནས་ལས་འཆར་གྱི་གཞི་རི་སྟུན་ཡིན་པ་བཞུགས་པ།

140. འཛིན་གྲྭ་བདུན་པའི་དགོ་ལགས་ནས་སློབ་དེ་བ་ནང་གི་མི་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་གང་བཞུགས་པ་དོན་འཛིན་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་དེ་
དགོ་ལགས་སློབ་པའི་ཁོད་གང་ལ་ཡར་འཐེན་གནང་ངམ།

- (1) སྐད་ཡིག་གི་ཤེས་ཚད།
- (2) ཤེས་ཡོན་ལ་ཉམས་སྲོད་མཁས་པོ།
- (3) བརྗོད་དཔུང་གིས་སློབ་པ།
- (4) ཤེས་ཚད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ།

141. བཛོད་པ་འདི་བསྐྲུན་ཉེ་སྐད་ཡིག་གང་དང་འབྲེལ་བའི་བཛོད་པ་རེད་དམ། རོ་ཁོལ་གྱི་རྗེས་ཐོག་དེ། དེ་མ་ཐག་ཏུ་དེ་བཞི་ལྷན་པ་ལྟ་
བུ་རེད། ཡུ་རོབ་དང་ཨེ་ཤ་ཡ་རྗེས་པའི་འཛམ་གླིང་ནང་སྤེར་གྱི་ཐོབ་ཐང་དང་སྤྱི་ཚོགས་གྱི་རྣམ་པའི་ཐོག་བསྐོ་གྲུ་རྒྱ་འགོ་ཚུགས།
རྒྱ་གར་ནང་ར་ཇ་རམ་མོ་ཉན་རོ་ཡ་ (Raja Rammohan Roy) དང་ཉི་རི་རི་ཨོ་ (Derozio) བན་སི་གྲུན་ལངས་
(French Revolution) ཐོག་བཤད་པ་དེས་མི་སེར་སྤེལ་ལས་དེས་སྤྱི་ཚོགས་བཙོས་བསྐྱར་ཐབས་ཤེས་གསར་བ་དེ་བཤད།

- (1) ཚན་རིག་དེབ་སྐྱེལ། (Science Register)
- (2) སྲིད་དོན་དེབ་སྐྱེལ། (Political Register)
- (3) སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་དེབ་སྐྱེལ། (Social Science Register)
- (4) བྱེད་ལངས་དེབ་སྐྱེལ། (Revolution Register)

142. སུ་བླ་ཤ་ (Subash) འཛིན་གྲ་བརྒྱད་པའི་དགེ་ལགས་ནས་སྤྱིར་སྤངས་སྐད་ཡིག་ཞིབ་འཇུག་དེ་ཤེས་བྱའི་རྩལ་ཡིན་པ་གཤམ་ཆེར་
མི་བརྩི་བ་ཡིན། ཤེས་བྱའི་རྩལ་ (Receptive Skills) གྱི་དོན་གང་རེད་དམ།

- (1) ཉན་རྩལ་དང་འབྲི་རྩལ།
- (2) འོད་རྩལ་དང་སློབ་རྩལ།
- (3) ཉན་རྩལ་དང་སློབ་རྩལ།
- (4) འོད་རྩལ་དང་འབྲི་རྩལ།

143. རྒྱ་གར་གྱི་རྩ་ཁྲིམས་ནང་དབྱིན་སྐད་གྱི་གནས་སྤངས་གང་སྤྲད་ཡོད་དམ།

- (1) གཞུང་འབྲེལ་སྐད་ཡིག་ (Official language)
- (2) གཞུང་འབྲེལ་སྐད་ཡིག་གི་རྟོགས། (Associate official language)
- (3) ཕྱི་རྒྱལ་སྐད་ཡིག་ (Foreign language)
- (4) སྐད་ཡིག་འདམ་གཟུགས་ལྟ་བུ། (Language of statutory bodies)

144. ཨ་ཕ་ཐེན་ (Ashwin) སྐྱེས་དུས་ནས་ཨོ་ཏེ་ཡ་ (Odia) སྐད་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། མོས་དབྱིན་རི་དང་ཉིན་རྩི་ཡང་སྦྱངས་པ་
རེད། མོའི་བརྗོད་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཤམ་གསལ་ལ་དེ་བཞེན་པ་མ་རེད།

- (1) མོས་ཨོ་ཏེ་ཡ་སྐད་ཡིག་སྦྱོང་པ་དེ་དགོས་གཤམ་ཞིག་རེད།
- (2) མོས་ཉིན་རྩི་སྦྱོང་རྒྱུ་ལྡན་སྐད་ཡིག་དེ་རེད།
- (3) མོས་དབྱིན་རི་སྦྱོང་པ་དེ་སྦྱོང་རྒྱུ་ལྡན་སྐད་ཡིག་དེ་རེད།
- (4) མོས་དབྱིན་རི་སྦྱོང་པ་དེ་དགོས་གཤམ་སྐད་ཡིག་རེད།

145. སློབ་མས་ཉ་གོ་བ་དང་དེབ་ཞིན་སྐད་ཡིག་འགྲོ་སྤངས་ཐོག་ལག་བསྟར་བྱས་པ་རེད།

- (1) ཁ་བསང་པོ་དང་ལྡན་པ། (Communicative competence)
- (2) ལམ་ལུགས་དང་ལྡན་པ། (Systemic competence)
- (3) སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་ལྡན་པ། (Sociolinguistic competence)
- (4) ཐབས་བྱས་དང་ལྡན་པ། (Strategic competence)

146. གལ་སྲིད་ཐབས་ལམ་གྱི་ཀུན་སྲོད་དེ་ _____ །

- (1) མི་གང་ཞིག་གིས་སྐད་ཡིག་སྦྱངས་པ་དེ་ལས་བྱེད་ཀྱི་མེད་སྲོད་ཀྱི་དོན་ལུ་རེད།
- (2) མི་གང་ཞིག་གི་སྐད་ཡིག་སྦྱངས་པ་ནི་ཡུལ་མིའི་སྐད་ཡིག་དེ་རེད།
- (3) མི་གང་ཞིག་གིས་སྐད་ཡིག་སྦྱང་པ་ནི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཚོས་ལུགས་བྱེད་སློ་ཆེད་རེད།
- (4) མི་གང་ཞིག་གིས་སྐད་ཡིག་སྦྱང་པ་ནི་དེ་བའི་ཚོམ་ཆེད་ལུ་རེད།

147. གཤམ་གསལ་ལ་དེ་སྐད་ཡིག་མ་རེད།

- (1) སྐད་ཡིག་བརྗོད་པ་ངོས་འཛིན།
- (2) སྐད་ཡིག་ནི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མཛོད་རེད།
- (3) སྐད་ཡིག་གི་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ཐོག་པན་ཐོགས་བྱེད།
- (4) སྐད་ཡིག་འགའ་ཤས་ཀྱིས་ཚན་རིག་དང་འཕུལ་ལས་རིག་པའི་དོན་སྲོད་ལུ་སྤྲོད།

148. ཨ་ནི་ཉི་ (Aditi) བད་སློབ་དུས་འདས་པའི་འགོ་སྟངས་ཤེས་པ་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་བེད་སློབ་འགོ་སྟངས་སྟངས་མི་ཐུབ། མོས་བད་སློབ་འགོ་སྟངས་གང་ཤེས་ཡོད་པ་རེད།

- (1) སྐད་ཡིག་ལ་དགོས་པའི་ཆ་ལག (Language acquisition device)
- (2) བད་སློབ་འགོ་སྟངས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན། (Procedural Knowledge)
- (3) ཁས་ལེན་ཐུབ་པའི་ཤེས་ཡོན། (Declarative Knowledge)
- (4) བེད་སློབ་གཏོང་སྟངས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན། (Application of Knowledge)

149. ཡིག་ཚད་ཀྱི་དམིགས་ལུལ་ནི། མོས་མ་སྐྱེན་སོ་སོའི་སློབ་དཔུགས་པ་ཤེས་པའི་ཚད་དུ་རེད།

- (1) བསྐྱབ་བྱའི་ཡིག་ཚད། (Objective test)
- (2) ཚད་ལྡན་ཡིན་མིན་ཡིག་ཚད། (Validity test)
- (3) བརྟག་དཔྱད་བྱ་རྒྱུའི་ཡིག་ཚད། (Diagnostic test)
- (4) རྒྱབ་བྱེད་བརྟག་པའི་ཡིག་ཚད། (Formative test)

150. འཛིན་གྲ་བདུན་པའི་དགེ་ལགས་ནས་འཛིན་གྲ་ལ་མི་ལ་འགྲེལ་བ་འདད་བརྒྱབ་རྒྱུའི་ལས་གཞི་སློབ་རྒྱུ་ལ། ཁོང་འཛིན་གྲའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་སློབ་བསྟོན་ཚོང་པ་སླེ་བོ་དང་མཉམ་འཛིན་གྲར་འབྲེན་སླེབས་ཏེ་སྐར་ཆ་བདུན་གྱི་རིང་སྟོན་བཟུག་པ་ལ་སློབ་མ་རྒྱང་འགྲེལ་བྱས་ཏེ་མི་དེ་ལ་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་དུ་བཟུག། བྱེད་ནས་སློབ་ཚོང་བ་དེ་ཁོང་གི་ལས་གཞི་གང་ཟེར་བ་དེ་རེད་དམ།

- (1) སློབ་འབྲེན་རོགས་པ། (Teaching Assistant)
- (2) སློབ་ཚོང་པ། (A Hawker)
- (3) ལས་གཞིར་མཉམ་ཞུགས་པ། (A participant in the activity)
- (4) འབྲེན་ཆས། (Materials)

- o O o -

www.careerindia.com

གཤམ་གྱི་ལམ་སྟོན་ཚུལ་སྐབས་གཤམ་གཤམ་བྱས་ཏེ་སྒྲིག་དགོས།

- ༡༽ རི་བ་ཁག་ལ་ལན་མ་བཞུགས་ཐོན་ཏེ་དེ་བུ་ (Question booklet) ཏུ་བཞུགས་པའི་རི་བའི་རང་བཞིན་གྱི་གསལ་བཤད་ཡོད་པ་དེ་དག་ལེགས་པར་སྒྲོགས་དགོས།
- ༢༽ རི་བ་གཅིག་ལ་ལན་བཞི་འདམ་ཀ་སྤྲད་ཡོད་པ་ལས་འོས་པའི་ལན་དེ་ལན་ཤོག་གི་སྒྲོར་དབྱིབས་ནང་སྤྲུག་སྐྱམ་སྒྲོ་ནག་གང་ཅུང་གིས་ནག་སྤིབ་གཏོང་དགོས། ནག་སྤིབ་བཏང་བའི་སྒྲོར་དབྱིབས་ལ་བསྐྱུར་བསྐྱབ་བྱ་མི་ཚོག།
- ༣༽ ལན་ཤོག་ (OMR) ལྟ་བུ་ཚེགས་དང་། མངོན་ཉམས་ (Sign) སོགས་བརྒྱབ་མི་ཅུང་བ་ཡིན།
- ༤༽ རི་ཤོག་དང་། ལན་ཤོག་གཉིས་ཀྱི་ཨང་གྲངས་མི་མ་སྤྲོད་པ་ཡོད་ན་ལམ་སེང་བཟེ་བོ་བརྒྱབ་དགོས།
- ༥༽ རྒྱགས་སྒྲོད་པས། རི་ཤོག་ཨང་དང་། ལན་ཤོག་ཨང་། རོ་ཉམས་མ་ཞོར་བ་བྲིས་དགོས།
- ༦༽ OMRལན་ཤོག་གི་ཉམས་བཞུགས་པ་བཞུགས་པའི་འཕྲུལ་ཆས་ (a machine) གྱིས་འཇམ་གྱི་ཡོད་པས་གསལ་བཤད་ཁག་རང་གི་འཇམ་ཁུགས་ལག་འཁྱེར་ (Admit Card) ནང་གང་ཡོད་པ་སྤྲོད་པ་ལས་ལྷོག་པ་འབྲུག་པ་འབྲི་དགོས།
- ༧༽ ཡིག་རྒྱགས་གཏོང་སར་ལག་ཐོགས་ཁ་པར་ (Mobile) དང་ཡིག་ཚད་དང་འབྲེལ་བའི་དངོས་ཆས་གང་ཡང་འཁྱུར་ཏེ་ཡོད་མི་ཚོག།
- ༨༽ ཡིག་རྒྱགས་གཏོང་ཁང་ (Exam Room) ཡིག་རྒྱགས་ཚོགས་ཁང་ (Exam Hall) ནང་ལག་ཐོགས་ཁ་པར་དང་། འབྲེལ་ལམ་སྤྲུལ་ཆས་ (Communication device)ལ་སོགས་འཁྱུར་མི་ཚོག། གལ་སྲིད་འབྲེལ་ཡོད་པ་མཇུག་པ་དང་ཉ་གོ་ན་ཁྲིད་རང་གི་ཡིག་ཚད་དེ་བུ་སྤྲུལ་བྱས་པར་ངོས་འཛིན་གྱིས་ཁྲིད་རང་ལ་ ཁྲིམས་ཐོག་ནས་ཉམས་ཚད་དང་། ཡིག་ཚད་གཏོང་ཡུལ་ནས་ཕྱིར་སྤྲད་གནང་གི་རེད།
- ༩༽ ཡིག་རྒྱགས་གཏོང་སར་རང་གི་རོ་སྒྲོད་ལག་འཁྱེར་ (Admit Card) སྟོན་དགོས་པ་ཡིན།
- ༡༠༽ ཡིག་རྒྱགས་འབྲི་སྐབས་ཡིག་རྒྱགས་དོ་དམ་པས་བཀའ་ཁྲོལ་མེད་པར་གང་བྱུང་བུ་འགྲོ་མི་ཚོག།
- ༡༡༽ ལན་ཤོག་ (OMR Answer sheet) དང་འབྱོར་ཤོག་ (Attendance sheet) གི་སྟེང་ས་ཉམས་ལན་གཉིས་བཞུགས་དགོས། ལན་ཤོག་དེ་ཡིག་ཚད་དོ་དམ་པར་ངོས་པར་བུ་བཅུ་སྒྲོད་བྱས་ཏེ་ཕྱིར་ཐོན་བྱ་དགོས།
- ༡༢༽ ཚེས་གཞི་ཡོ་ཆས་ (Electronic Device) གང་ཡང་བེད་སྤྱོད་གཏོང་མི་ཚོག་པ་སེམས་ནང་ནན་པོ་ངོས་དགོས།
- ༡༣༽ ཁྲིམས་མ་སྤྲོད་སྤྱོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡིག་རྒྱགས་འབྲི་དགོས་པ་ཡིན།
- ༡༤༽ རི་ཤོག་ (Question Paper) དང་ལན་ཤོག་ (OMR Answer sheet) གང་ནས་ཀྱང་ཤོག་སྤྱིའི་ཚན་བ་ཙུ་བ་ནས་བཞུགས་མི་ཚོག།
- ༡༥༽ ཏུ་ས་ཚོད་ཚེགས་མཚམས་ལན་ཤོག་ཡིག་ཚད་དོ་དམ་པར་འཕྲུལ་ཏེ་རི་ཤོག་རང་གི་མཉམ་བུ་འཁྱུར་ཚོག།

निम्नलिखित निर्देशों को ध्यान से पढ़ें :

1. जिस प्रकार से विभिन्न प्रश्नों के उत्तर दिए जाने हैं उसका वर्णन परीक्षा पुस्तिका में किया गया है, जिसे आप प्रश्नों का उत्तर देने से पहले ध्यान से पढ़ लें।
2. प्रत्येक प्रश्न के लिए दिए गए चार विकल्पों में से सही उत्तर के लिए OMR उत्तर पत्र के पृष्ठ-2 पर केवल एक वृत्त को ही पूरी तरह नीले/काले बॉल पॉइन्ट पेन से भरें। एक बार उत्तर अंकित करने के बाद उसे बदला नहीं जा सकता है।
3. परीक्षार्थी सुनिश्चित करें कि इस OMR उत्तर पत्र को मोड़ा न जाए एवं उस पर कोई अन्य निशान न लगाएँ। परीक्षार्थी अपना अनुक्रमांक OMR उत्तर-पत्र में निर्धारित स्थान के अतिरिक्त अन्यत्र न लिखें।
4. परीक्षा पुस्तिका एवं OMR उत्तर पत्र का ध्यानपूर्वक प्रयोग करें, क्योंकि किसी भी परिस्थिति में (केवल परीक्षा पुस्तिका एवं OMR उत्तर पत्र के कोड या संख्या में भिन्नता की स्थिति को छोड़कर) दूसरी परीक्षा पुस्तिका उपलब्ध नहीं करायी जाएगी।
5. परीक्षा पुस्तिका/OMR उत्तर पत्र में दिए गए परीक्षा पुस्तिका कोड व संख्या को परीक्षार्थी सही तरीके से उपस्थिति-पत्र में लिखें।
6. OMR उत्तर पत्र में कोडित जानकारी को एक मशीन पढ़ेगी। इसलिए कोई भी सूचना अधूरी न छोड़ें और यह प्रवेश-पत्र में दी गई सूचना से भिन्न नहीं होनी चाहिए।
7. परीक्षार्थी द्वारा परीक्षा हॉल/कक्ष में प्रवेश-पत्र के सिवाय किसी प्रकार की पाठ्य-सामग्री, मुद्रित या हस्तलिखित, कागज़ की पर्चियाँ, पेजर, मोबाइल फोन, इलेक्ट्रॉनिक उपकरण या किसी अन्य प्रकार की सामग्री को ले जाने या उपयोग करने की अनुमति नहीं है।
8. मोबाइल फोन, बेतार संचार युक्तियाँ (स्विच ऑफ अवस्था में भी) और अन्य प्रतिबंधित वस्तुएँ परीक्षा हॉल/कक्ष में नहीं लाई जानी चाहिए। इस सूचना का पालन न होने पर इसे परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग माना जाएगा और परीक्षार्थी विरुद्ध कार्यवाही की जाएगी, परीक्षा रद्द करने सहित।
9. पूछे जाने पर प्रत्येक परीक्षार्थी, निरीक्षक को अपना प्रवेश-पत्र दिखाएँ।
10. केन्द्र अधीक्षक या निरीक्षक की विशेष अनुमति के बिना कोई परीक्षार्थी अपना स्थान न छोड़ें।
11. कार्यरत निरीक्षक को अपना OMR उत्तर पत्र दिए बिना एवं उपस्थिति-पत्र पर दुबारा हस्ताक्षर किए बिना परीक्षार्थी परीक्षा हॉल/कक्ष नहीं छोड़ेंगे। यदि किसी परीक्षार्थी ने दूसरी बार उपस्थिति-पत्र पर हस्ताक्षर नहीं किए, तो यह माना जाएगा कि उसने OMR उत्तर पत्र नहीं लौटाया है और यह अनुचित साधन का मामला माना जाएगा। परीक्षार्थी अपने बाएँ हाथ के अंगूठे का निशान उपस्थिति-पत्र में दिए गए स्थान पर अवश्य लगाएँ।
12. इलेक्ट्रॉनिक/हस्तचालित परिकलक का उपयोग वर्जित है।
13. परीक्षा हॉल/कक्ष में आचरण के लिए परीक्षार्थी परीक्षण संस्था के सभी नियमों एवं विनियमों द्वारा नियमित हैं। अनुचित साधनों के सभी मामलों का फैसला परीक्षण संस्था के नियमों एवं विनियमों के अनुसार होगा।
14. किसी भी परिस्थिति में परीक्षा पुस्तिका और OMR उत्तर पत्र का कोई भाग अलग न करें।
15. परीक्षा सम्पन्न होने पर, परीक्षार्थी हॉल/कक्ष छोड़ने से पूर्व OMR उत्तर पत्र निरीक्षक को अवश्य सौंप दें। परीक्षार्थी अपने साथ इस परीक्षा पुस्तिका को ले जा सकते हैं।

READ THE FOLLOWING INSTRUCTIONS CAREFULLY :

1. The manner in which the different questions are to be answered has been explained in the Test Booklet which you should read carefully before actually answering the questions.
2. Out of the four alternatives for each question, only one circle for the correct answer is to be darkened completely with **Blue / Black Ball Point Pen** on **Side-2** of the OMR Answer Sheet. The answer once marked is not liable to be changed.
3. The candidates should ensure that the OMR Answer Sheet is not folded. Do not make any stray marks on the OMR Answer Sheet. Do not write your Roll No. anywhere else except in the specified space in the OMR Answer Sheet.
4. Handle the Test Booklet and OMR Answer Sheet with care, as under no circumstances (except for discrepancy in Test Booklet Code or Number and OMR Answer Sheet Code or Number), another set will be provided.
5. The candidates will write the correct Test Booklet Code and Number as given in the Test Booklet/OMR Answer Sheet in the Attendance Sheet.
6. A machine will read the coded information in the OMR Answer Sheet. Hence, no information should be left incomplete and it should not be different from the information given in the Admit Card.
7. Candidates are not allowed to carry any textual material, printed or written, bits of papers, pager, mobile phone, electronic device or any other material except the Admit Card inside the examination hall/room.
8. Mobile phones, wireless communication devices (even in switched off mode) and the other banned items should not be brought in the examination halls/rooms. Failing to comply with this instruction, it will be considered as using unfair means in the examination and action will be taken against the candidate including cancellation of examination.
9. Each candidate must show on demand his/her Admit Card to the Invigilator.
10. No candidate, without special permission of the Centre Superintendent or Invigilator, should leave his/her seat.
11. The candidates should not leave the Examination Hall/Room without handing over their OMR Answer Sheet to the Invigilator on duty and sign the Attendance Sheet twice. Cases where candidate has not signed the Attendance Sheet second time will be deemed not to have handed over the OMR Answer Sheet and dealt with as an unfair means case. **The candidates are also required to put their left hand THUMB impression in the space provided in the Attendance Sheet.**
12. Use of Electronic/Manual Calculator is prohibited.
13. The candidates are governed by all Rules and Regulations of the Examining Body with regard to their conduct in the Examination Hall/Room. All cases of unfair means will be dealt with as per Rules and Regulations of the Examining Body.
14. No part of the Test Booklet and OMR Answer Sheet shall be detached under any circumstances.
15. **On completion of the test, the candidate must hand over the OMR Answer Sheet to the Invigilator in the Hall / Room. The candidates are allowed to take away this Test Booklet with them.**